Parter och domslut

Niek Messelink

Parter

Tilltalad
Niek Messelink, 19930815-5333
Stationsvägen 11 A Lgh 1003, 829 60 Gnarp
Medborgarskap: Nederländerna

Offentlig försvarare
Advokat Pernilla Persson
Advokatfirman De Basso AB
Nybrogatan 6, 852 31 Sundsvall

Åklagare
Kammaråklagare Joakim Johansson
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Gävle
Box 1014, 801 34 Gävle

Målsägande (part)
Lennart ANDREAS Hellmont
Västergrängsjö 485, 829 61 Gnarp

Målsägandebiträde
Advokat Erika Palmeby
R1 Advokater AB
Kyrkogatan 24 B, 803 11 Gävle

Domslut

Brott som Niek Messelink döms för

Försök till mord, 3 kap 1 § och 11 § samt 23 kap 1 § brottsbalken, 2023-05-04, Nordanstigs kommun

Påföljd
Fängelse 12 år

Häktning m.m.
Niek Messelink ska vara kvar i häkte tills fängelsestraffet får verkställas.

Skadestånd
Niek Messelink ska betala skadestånd till Andreas Hellmont med 328 588 kr.
Beloppet avser 250 000 kr för kränkning, 2 800 kr för sveda och värk samt 75 788 kr för utlägg och ekonomisk skada. Niek Messelink ska också betala ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 4 maj 2023 tills betalning sker.

Förverkande och beslag
I beslag tagen kniv förklaras förverkad. (Polismyndigheten, 2023-5000-BG51780.2).

Brottsofferfond
Niek Messelink ska betala en avgift till brottsofferfonden på 1 000 kr.

Ersättning och återbetalning
Pernilla Persson får ersättning av staten med 187 583 kr. Beloppet fördelas enligt följande:
- 103 325 kr arbete
- 28 013 kr tidsspillan
- 18 728 kr utlägg
- 37 517 kr mervärdesskatt

Erika Palmeby får ersättning av staten med 94 814 kr. Beloppet fördelas enligt följande:
- 63 099 kr arbete
- 8 775 kr tidsspillan
- 3 977 kr utlägg
- 18 963 kr mervärdesskatt

Staten ska stå för kostnaderna.

Yrkanden

Stämningsansökan, aktbilaga 33, 2023-06-27, åtalspunkt 1

Åklagaren har begärt att Niek Messelink ska dömas för försök till mord enligt 3 kap 1 § och 11 § samt 23 kap 1 § brottsbalken.

Gärningsbeskrivning
1.1 FÖRSÖK TILL MORD (5000-K518415-23)

Niek Messelink har försökt att döda Andreas Hellmont genom att vid ett stort antal tillfällen utdela knivhugg och knivskärningar mot Hellmonts kropp. Knivhugg och knivskärningar har därvid träffat Hellmonts hals, nacke, bål, rygg, bröst, axel, arm och lår och orsakat smärta och omfattande kroppsskador. Det hände den 4 maj 2023 på Västergrängsjö 485, Gnarp, Nordanstigs kommun.

Det fanns en fara för att brottet skulle fullbordas eller så var sådan fara endast på grund av tillfälliga omständigheter utesluten.

Niek Messelink begick gärningen med uppsåt.

Ansvarsyrkande i andra hand

SYNNERLIGEN GROV MISSHANDEL

Niek Messelink har på ovan angivet sätt och på ovan angiven tid och plats misshandlat Andreas Hellmont.

Brottet bör bedömas som synnerligen grovt eftersom Messelink visat synnerlig hänsynslöshet och orsakat Hellmont synnerligt lidande.

Niek Messelink begick gärningen med uppsåt.

Häktning m.m.

Åklagaren har begärt att Niek Messelink ska vara kvar i häkte tills fängelsestraffet får verkställas.

Skadestånd

Andreas Hellmont har begärt att Niek Messelink ska betala skadestånd med 328 588 kr. Beloppet avser 250 000 kr för kränkning, 2 800 kr för sveda och värk samt 75 788 kr för utlägg och ekonomisk skada. Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 4 maj 2023 tills betalning sker.

Förverkande och beslag

Åklagaren har begärt att i beslag tagen kniv förverkas (Polismyndigheten, 2023-5000-BG51780.2).

SKÄL

Den tilltalades inställning.

Niek Messelink har bestritt ansvar för försök till mord då han saknat uppsåt att döda Andreas Hellmont. Han har erkänt grov misshandel. Han har medgett att betala skadestånd till Andreas Hellmont med 80 000 kr avseende kränkning, 2 800 kr avseende sveda och värk och 4 680 kr avseende utlägg. Han har motsatt sig skadeståndsskyldighet i övrigt och inte vitsordat några belopp.

Utredningen

Åklagaren har vid huvudförhandlingen justerat åtalet.

Åklagaren har utvecklat åtalet och anfört följande. Målsäganden Andreas Hellmont bor i ett hus i Gnarp. Han bor ensam. På morgonen den 4 maj 2023 vaknade han av att han hörde ljud som tydde på att någon befann sig på hans farstubro som knarrade. Strax därefter kom en främmande maskerad man in i bostaden och anföll honom med en kniv. Andreas Hellmont gjorde motstånd och försökte freda sig och fick ut den främmade mannen på gården utanför huset. Där fortsatte bråket och Andreas Hellmont upptäckte att han blödde. Han lyckades ta sig in i huset på nytt men den främmande mannen följde efter honom in i huset. Andreas Hellmont värjde sig genom att kasta ett föremål mot den främmande mannen och denne lämnade huset. Andreas Hellmont reglade dörren. Den främmande mannen gjorde försök att öppna dörren utifrån på nytt men misslyckades. Mannen försvann så småningom och Andreas Hellmont ringde efter polis och ambulans. Det visade sig att den främmande mannen också ringt 112 från sitt hem. Han kunde gripas där och i hans bil anträffades en blodig kökskniv. Mannen som var Niek Messelink erkände att det var han som angripit Andreas Hellmont. Åklagaren har anfört att en trolig orsak till angreppet är att Niek Messelinks tidigare sambo, Emilia Lindquist, sedan deras förhållande tagit slut, inlett ett förhållande med Andreas Hellmont och att Niek Messelink sökt upp Andreas Hellmont i avsikt att döda honom. Under förundersökningen har det framkommit att Niek Messelink efterforskat Andreas Hellmonts bostadsadress.

Försvararen har sakframställningsvis uppgett bl.a. följande. Niek Messelink sov dåligt den aktuella natten och han hade rösthallucinationer som uppmanade honom att skada sig själv och/eller andra människor. Rösterna uppmanade även honom att döda någon. För att skapa lugn rökte han cigaretter och tog en biltur. Under färden kom han till Andreas Hellmonts gård där han tog sig in i huset i avsikt att skada eller orsaka smärta. Han upplevde att han agerade som en robot styrd av rösterna. Han har inte haft för avsikt att skada eller döda Andreas Hellmont. Niek

Messelink har under en längre period mått psykiskt dåligt men inte sökt vård. Han har inte tidigare visat några våldstendenser. Efter händelsen har han medicinerats och därefter inte hört några röster.

Åklagaren har åberopat och föredragit den skriftliga bevisningen som finns angiven i stämningsansökan men frånfallit bevispunkterna 3 och 8. Uppspelning har skett av larmsamtal. På begäran av åklagaren har Andreas Hellmont, Niek Messelink och vittnet Emilia Lindquist hörts.

Andreas Hellmont har uppgett följande. Han hade inlett en relation med Emilia Lindquist efter det att hennes relation med Niek Messelink tagit slut. På kvällen den 3 maj kom Emilia Lindquist hem till honom vid 22-tiden. De åt våfflor och gick sedan till sängs. Emilia Lindquist lämnade hans bostad omkring kl. 04.20 på morgonen den 4 maj. När hon åkt gick han och lade sig på nytt. Han vaknade av att stentrappan lät och ställde sig vid fönstret för att undersöka vad ljudet berodde på. Då öppnades ytterdörren och han ropade ”hallå”. Någon hade kommit in i huset, en stor man iförd tröja med huva och solglasögon. Mannen rusade i full fart mot honom och han trängdes upp mot ett fönsterbleck. Mannen slog honom besinningslöst och han kröp ihop för att försvara sig. Slagen gjorde inte så ont som han väntat sig. Han rusade mot ytterdörren med mannen efter sig. De ramlade i trappan och brottades på marken. Han kom på benen och mannen slet av honom den tröja han bar. Han såg då att han var knivhuggen bl.a. ett stort sår på bröstet. Han tog sig uppför trappan och använde ett takräcke för att skydda sig. Han frågade mannen ”Varför gör du mig illa”, men fick inget svar. Han uppmanade mannen att försvinna men fick då till svar två gånger att mannen inte kunde gå därför att Andreas Hellmont sett hans ansikte. Han tog sig in i huset och letade efter sin telefon i vardagsrummet när ytterdörren öppnades på nytt och mannen kommer på nytt in i huset. Han kastade då en ljusstake mot mannen och fick ut honom ur huset. Det fanns ett säkerhetslås på ytterdörren som han låste. Mannen försökte utifrån med kniven öppna låset men det gick inte så mannen försvann efter ett tag. Han ringde sedan 112.
Han var bandagerad i tre veckor och har fortfarande vissa smärtor. Han är bonde med djur som har krävt tillsyn som andra hjälpte till med. Han kunde inte heller köra traktor på sin mark. Han har haft kostnader för att anlita hjälp. Han har också haft utlägg för återställning av huset och för vissa andra inköp. Han har ännu inte fått besked från Försäkringskassan om ersättning.

Niek Messelink har berättat följande. Den 3 maj var han i sitt hem i Gnarp. Han mådde mycket dåligt, var fysiskt trött och hörde röster som sa saker till honom. Han hade varit sjuk några månader och hört röster. Dessa röster kommer i samband med dåligt mående och uppmanar honom att göra sig själv illa och skada andra. Han hade inte sökt vård för detta.
Under kvällen lämnade han bostaden fler gånger bl.a. för att gå till bensinstationen för att köpa cigaretter och energidryck. Han hade ingen kontakt med Emilia under kvällen. Han sov en stund men vaknade under natten. Han gick omkring kl. 04.15 och satte sig i bilen och medförde sina mobiler. Det fanns en kniv i bilen. Han var klädd i svart och hade solglasögon på sig och han hade blå plasthandskar. Först körde han söderut längs E4 men körde tillbaka mot hemmet och stannade så småningom på en busshållplats för att röka. Han utkämpade en strid med rösterna i huvudet. Han tog kniven och begav sig mot ett bostadshus i närheten. Han gick runt huset och försökte stoppa sig själv. Han tog sig in i huset och när han såg Andreas Hellmont gick han till anfall med kniven i handen. Han uppfattade sig som en robot som ville göra någon illa. Händelseförloppet som Andreas Hellmont beskrivit stämmer. När han på nytt satt sig i bilen visste han att han gjort fel och han ringde 112 för att skaffa hjälp till Andreas Hellmont. Han lyckades inte med det utan pratade bara om sina egna behov.
Han hade inget agg till Andreas Hellmont och han kände inte till Emilias nya relation och han kände ingen svartsjuka. Han har ingen annan förklaring till sitt handlande än att han kände sig styrd av rösterna i huvudet. När polisen kom berättade han för dem om händelsen. Efter gripandet fick han medicin och rösterna försvann. Det är riktigt att han sökt uppgifter om Andreas Hellmont på nätet.

Emilia Lindquist har uppgett följande. Hennes förhållande med Niek Messelink tog slut på hennes initiativ i februari. Niek Messelink tog det bra och de var vänner en tid efter uppbrottet. Niek Messelink visste att hon inlett en relation med Andreas Hellmont. Efterhand förändrades Niek Messelinks beteende mot henne och han blev klängig bl.a. skickade han mängder med SMS till henne. Hon fick reda på vad som hänt av polisen.

DOMSKÄL

Skuldfrågan och Rubricering

Det är genom Andreas Hellmonts berättelse och Niek Messelinks erkännande och berättelse sammanställda med den av åklagaren åberopade skriftliga bevisningen utrett att Niek Messelink på morgonen den 4 maj i eller i anslutning till Andreas Hellmonts bostad utdelat ett stort antal,

23 st, knivskärningar/knivhugg som träffat Andreas Hellmont med smärta och sårskador som följd. Av rättsintyget framgår att dessa skador obehandlade hade varit livshotande men också att de inte gett andra men än ärr och att de medfört övergående besvär.

Åklagaren har i första hand gjort gällande att Niek Messelink ska dömas för försök till mord och i andra hand för synnerligen grov misshandel.
Niek Messelink har erkänt grov misshandel.

Niek Messelink har beväpnad och maskerad trängt in i Andreas Hellmonts bostad och oprovocerat anfallit Andreas med en stor kökskniv. Han har därefter sedan han avvisats ytterligare en gång tagit sig in i bostaden och slutligen vid ett tredje försök misslyckats med att ta sig in i bostaden på grund av att Andreas Hellmont lyckats låsa dörren. Niek Messelink har enligt tingsrättens uppfattning genom sitt beteende uppvisat en hög grad av målmedvetenhet i sin ambition att skada Andreas Hellmont. Som förklaring till sitt beteende har Niek Messelink uppgett att hans beteende styrts av inre röster i hans huvud som uppmanat honom att skada eller döda någon. Av det rättspsykiatriska utlåtandet sid 4 framgår att Niek Messelinks beskrivning av sina upplevda rösthallucinationer under tiden före och vid gärningen inte bedöms som trovärdiga då hans psykiska tillstånd i övrigt inte uppvisar tecken till ett egentligt psykotiskt tillstånd.

Niek Messelink får därför anses ha begått den åtalade gärningen med uppsåt.

Vid bedömningen av hur gärningen ska rubriceras gör tingsrätten följande överväganden
Niek Messelink har genom sitt handlande visat att han har haft för avsikt att döda Andreas Hellmont. Han har visat en anmärkningsvärd idoghet i att fullfölja sina planer och han har också fällt uttalande som stärker tingsrätten i uppfattningen att han inte skulle låta Andreas Hellmont undkomma levande när denne sett hans ansikte. Den omständigheten att knivhuggen inte vållat större skador än som skett får närmast tillskrivas slumpen och det fanns en uppenbar fara för att brottet skulle fullbordas. Enligt tingsrättens uppfattning har Niek Messelink som motiv för sitt handlande haft det förhållande som Andreas Hellmont inlett med Emilia Lindquist.

Med beaktande av detta anser tingsrätten att Niek Messelink ska dömas för försök till mord den 4 maj 2023 i enlighet med åklagarens förstahandsyrkande.

Påföljd

Niek Messelink förekommer inte i belastningsregistret. Han är dock dömd av Oslo tingsrätt 2015 till 40 dagars fängelse för narkotikabrott.

Rättspsykiatrisk undersökning är utförd. Av det rättspsykiatriska utlåtandet framgår att Niek Messelink inte begått den aktuella gärningen under påverkan av en allvarlig psykisk störning eller att han lider av en allvarlig psykisk störning vid tidpunkten för undersökningen och att det därmed inte finns medicinska förutsättningar att överlämna honom till rättspsykiatrisk vård enligt 31 kap 3 § brottsbalken. Det saknas därför förutsättningar att bestämma påföljden till rättspsykiatrisk vård. Det framgår av utlåtandet att han har en depression.

Enligt tingsrättens mening kan ingen annan påföljd än fängelse komma i fråga. Den brottslighet som Niek Messelink nu döms för har ett högt straffvärde. Vid bedömningen av straffvärdet noterar tingsrätten att Niek Messelink uppsökt målsäganden i hans hem, att han maskerat sig och att han medfört en kökskniv av inte obetydlig storlek. Han har också sedan han två gånger avlägsnats från Andreas Hellmonts bostad på nytt försökt ta sig in bostaden för att attackera målsäganden men misslyckats.

Enligt tingsrätten uppfattning saknas det anledning att beakta innehållet i 29 kap. 5 § brottsbalken vid bestämmandet av brottets straffvärde.

Straffvärdet för den aktuella gärningen uppgår enligt tingsrättens uppfattning till fängelse 12 år vilket också är den påföljd som Niek Messelink ska dömas till.

Skadestånd

Kränkning

Niek Messelink ska betala skadestånd till Andreas Hellmont. I enlighet med de nya riktlinjer som antagits beträffande kränkningsersättningar skall Niek Messelink betala 250 000 kr i ersättning för den kränkning som Andreas Hellmont utsatts för. (SOU 2021:64 s. 179 och prop. 2021/22:198 s. 24)

Sveda och värk

Andreas Hellmonts yrkande om 2 800 kr i ersättning för sveda och värk är medgivet och Niek Messelink ska betala detta belopp.

Utlägg

Niek Messelink har medgett att betala skadestånd beträffande följande utlägg som Andreas yrkat ersättning för:

Kostnader för sjukvårdsbesök	1 320 kr
Kostnader för läkemedel	210 kr
Kostnader för kemtvätt	406 kr
Kostnader för tapetsering	2 744 kr
	======
Summa	4 680 kr

Andreas Hellmont har därutöver yrkat ersättning för kostnader för nya kläder m.m. 1 603 kr, för byte av lås 1 397 kr, kostnader för objekt i hemmet som fick slängas p.g.a. att de blivit blodbesudlade/förstörda med 1 000 kr samt saneringskostnader. Dessa yrkanden har Niek Messelink inte medgett att betala och inte heller har han vitsordat några av beloppen som skäliga. Tingsrätten anser att de icke medgivna kostnaderna har ett sådant samband med brottet att Niek Messelink skall förpliktas att ersätta även dessa. Han ska därför betala skadestånd för utlägg om totalt 10 080 kr.

Reskostnader.

Andreas Hellmont har uppgett att han haft kostnader för resor bl.a. till sjukhus, hälsocentral, bank och diverse inköpsställen. Resorna har skett i syfte att få vård och att ersätta tillhörigheter som skadats eller förstörts. Han har uppskattat den totala reslängden till 57 mil á 25 kr. Niek Messelink har medgett att utge ersättning för 11,4 mil.

Tingsrätten anser att de kostnader som Andreas Hellmont haft för bilkörning har varit en följd av brottet och har varit motiverade. Niek Messelink ska därför betala honom hela det yrkade beloppet eller 1 425 kr.

Kostnader för inhyrd arbetskraft under sjukskrivningstiden

Andreas Hellmont är jordbrukare och kunde under sjukskrivningstiden inte utföra något arbete på gården. Han har såväl djurhållning som odling. För att klara den dagliga verksamheten har en anställd arbetat extra och han har anlitat inhyrd arbetskraft. Kostnaden är specificerad i en bilaga till det enskilda anspråket. Den totala kostnaden har uppgått till 65 916 kr från vilket belopp avdrag ska göras med 1 633 kr som Andreas Hellmont uppgett att han kommer att erhålla från Försäkringskassan.

Tingsrätten anser att de kostnader Andras Hellmont haft för att hålla igång lantbruket under sjukskrivningstiden har ett sådant samband med brottet att Niek Messelink skall betala honom ersättning för dessa. Han ska därför betala 64 283 kr i skadestånd.

Tingsrätten bifaller därmed Andreas Hellmonts skadeståndsyrkande i dess helhet och förpliktar Niek Messelink att som skadestånd utge 328 588 kr.

Förverkande

Förverkandeyrkandet är lagligen grundat och ska bifallas. Beslaget ska bestå.

Häktning

Niek Messelink ska kvarbli i häkte till dess att domen i ansvarsdelen kan verkställas.

Ersättningsfrågor.

Åklagaren har yttrat sig över den offentlige försvararens ersättningsanspråk och inte haft någon erinran. Tingsrätten anser att den yrkade ersättningen är skälig och ersättningsyrkandet ska därför bifallas.
Målsägandebiträdets ersättningsanspråk är skäligt och hon ska tillerkännas yrkad ersättning.

Brottsofferfond

Niek Messelink skall betala föreskriven avgift, 1 000 kr till brottsofferfonden.

Dan Töllborn

____

Rätten

F.d. rådmannen Dan Töllborn samt nämndemännen Bertil Asplund, Ilona Gill och Åsa Kastman
Rätten är enig.

Digitalt signerad av f.d. rådmannen Dan Töllborn

Överklagandeinformation

Hur man överklagar
Överklagandet ska ha kommit in till Hälsinglands tingsrätt senast den 8 september 2023. Överklagandet ska vara skriftligt. Hälsinglands tingsrätt skickar det vidare till Hovrätten för Nedre Norrland.

Överklaga efter att motparten överklagat
Om ena parten har överklagat i rätt tid så har den andra parten också rätt att överklaga, även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.
En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.
Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du
1. Skriv Hälsinglands tingsrätts namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet. Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför. Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen till en huvudförhandling.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till Hälsinglands tingsrätt. Tänk på att skicka det i god tid med hänsyn till postgången.

Vad händer sedan?
Hälsinglands tingsrätt kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Om det har kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.
Om överklagandet har kommit in i tid skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Hovrätten för Nedre Norrland.
Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även Hovrätten för Nedre Norrland skicka brev på det sättet.

Prövningstillstånd i hovrätten
När överklagandet kommer in till Hovrätten för Nedre Norrland tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning. Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att ta med allt du vill föra fram i överklagandet.

När krävs det prövningstillstånd?
Brottmålsdelen
I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:
• Den åtalade har dömts enbart till böter.
• Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.
Skadeståndsdelen
Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen och det är kopplat till en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd om
• det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
• hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.
Beslut i övriga frågor
I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?
Hovrätten ger prövningstillstånd i 4 olika fall.
1. Hovrätten bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten har dömt rätt.
2. Hovrätten anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
3. Hovrätten behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
4. Hovrätten bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.
Det krävs också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

Vill du veta mer?
Mer information finns på www.domstol.se. Ta kontakt med Hälsinglands tingsrätt eller Hovrätten för Nedre Norrland om du har frågor.